



Πανεπιστήμιο Πατρών

Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας

Κοινωνικοποίηση – Ταυτότητες – Απόκλιση

10η Διάλεξη: Τα δικαιώματα του παιδιού

Διδάσκουσα: Δώρα Κατσαμώρη

Τα δικαιώματα του παιδιού μέσα από κείμενα

❖ Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού

- Γενική Συνέλευση Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) (191 χώρες)
- 1989 → **2 Σεπτεμβρίου 1990**
- Ελλάδα → **2 Δεκεμβρίου 1992**

(https://inart12.org/images/Documents/entipo_simbasi_ex.pdf)

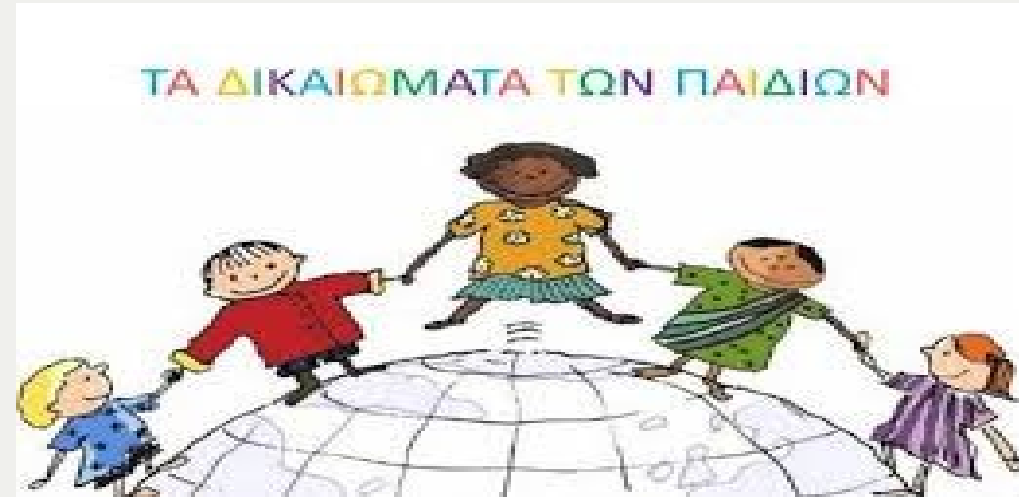
❖ N2101/1992 - Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα τον παιδιού

«...αναγνώριση της εγγενούς αξιοπρέπειας και των ίσων και αναφαίρετων δικαιωμάτων όλων των μελών της ανθρωπίνης οικογένειας, αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο..»

Τα δικαιώματα του παιδιού μέσα από κείμενα

Δικαιώματα → Οικονομικά
Κοινωνικά
Πολιτικά
Ατομικά
Πολιτιστικά

Γενικές Αρχές → μη διάκριση
ευημερία του παιδιού (ατομικό συμφέρον)
δικαίωμα στη ζωή & την ανάπτυξη
ελευθερία έκφρασης



Άρθρο 2 – Μη διάκριση

(<https://www.youtube.com/watch?v=Y5W9H73Za-k>)



Cartoons for Child Rights - Freedom from Discrimination | UNICEF

Άρθρο 8 – Αποδοχή της ταυτότητας

(https://www.youtube.com/watch?v=ldd4q_y1_6E)



Cartoons for Child Rights - Freedom from Discrimination | UNICEF

Άρθρο 28 – Εκπαίδευση

(<https://www.youtube.com/watch?v=e5R4jAxKY-I>)



Cartoons for Child Rights - Education India | UNICEF

Άρθρο 28 – Εκπαίδευση

- υποχρεωτική και δωρεάν
- ίση πρόσβαση για όλα τα παιδιά
- σεβασμός στη διαφορετικότητα του κάθε παιδιού
- ενθάρρυνση για τακτική παρακολούθηση
- μέτρα για την αποφυγή της σχολικής διαρροής
- σχολική πειθαρχία → σεβασμός στα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια

Σκοπός εκπαίδευσης (Άρθρο 29)

- σεβασμός στα δικαιώματα, αξίες, διαφορετικότητα
- ανάπτυξη προσωπικότητας & ικανοτήτων
- σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Άρθρο 30 – Μειονότητες

- εθνικές
- φυλετικές
- θρησκευτικές
- γλωσσικές

Δικαιώματα  i. πολιτιστική ζωή, ii. θρησκεία, iii. **γλώσσα**

Άρθρο 22 – παιδιά πρόσφυγες

- ειδική προστασία
- ίσα δικαιώματα με τα υπόλοιπα παιδιά

*Ποιος είναι πρόσφυγας;
(<https://www.youtube.com/watch?v=GvzZGplGbL8>)*



Who is a Refugee?

98.963 προβολές • 23 Οκτ 2017

634

85

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ

...



UNHCR Teaching About Refugees
1,68 χιλ. εγγεγραμμένοι

ΕΓΓΡΑΦΗ

Σύμβαση του 1951 Για το καθεστώς των προσφύγων

Γενεύη, 28 Ιουλίου 1951, έναρξη ισχύος: 22 Απριλίου 1954

Άρθρο 1

Ως πρόσφυγας μπορεί να χαρακτηριστεί ένας πολίτης που βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του ή του τόπου κατοικίας του και έχει δικαιολογημένο φόβο δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ορισμένη κοινωνική ομάδα ή λόγω πολιτικών πεποιθήσεων και εξαιτίας αυτού του φόβου δίωξης αδυνατεί ή δεν επιθυμεί να απολαμβάνει την προστασία αυτής της χώρας ή την επιστροφή σ' αυτήν.

Οι πρόσφυγες υποχρεούνται να σέβονται τους νόμους και τους κανονισμούς της χώρας ασύλου.

Υπό το καθεστώς του πρόσφυγα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ένα άτομο, το οποίο έχει διαπράξει εγκλήματα κατά της ειρήνης, εγκλήματα πολέμου, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας ή κάποιο σοβαρό μη-πολιτικό έγκλημα εκτός της χώρας ασύλου.

αρχή μη επανα-προώθησης → μη επιστροφή σε χώρα στην οποία απειλείται η ζωή ή/και η ελευθερία του



Προστασία → Διεθνής Κοινότητα → Χώρες Υποδοχής

Στόχος η επιστροφή στην καθημερινότητα/κανονικότητα →
α. επαναπατρισμός
β. μετεγκατάσταση σε χώρες υποδοχής
γ. μετεγκατάσταση σε τρίτες χώρες

πρόσφυγες ≠ οικονομικοί μετανάστες

Αίτηση Ασύλου

- Πρωτόκολλο της Ν. Υόρκης (1967) (άρση γεωγραφικών & χρονικών περιορισμών)
- Νομική αναγνώριση ατόμου ως **πρόσφυγας** → προστασία από διώξεις και παραβάσεις βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- **Υπηρεσία Ασύλου** (N3907/2011) – λειτουργία Ιούνιος 2013 → αυτοτελής δομή αρμόδια για την εξέταση των αιτημάτων
- **Αρχή Προσφυγών** (N3907/2011) → εξέταση σε 2^ο βαθμό προσφυγών κατά αποφάσεων που απορρίφθηκαν
- **Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης** → 1η υποδοχή και καταγραφή των στοιχείων και αναγκών, ατόμων που εισέρχονται στην Ελλάδα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις
- **N4375/2016** Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής

Άρθρο 22 (Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού)

Τα παιδιά πρόσφυγες που έχουν μετακινηθεί είτε μόνα τους (**ασυνόδευτα**) είτε συνοδευόμενα επειδή κινδύνευαν έχουν δικαίωμα ειδικής προστασίας, καθώς επίσης είναι φορείς των ίδιων δικαιωμάτων όπως και τα υπόλοιπα παιδιά.

Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου)

- αιτήματα στέγασης & μετεγκαταστάσεων των ασυνόδευτων ανηλίκων
- εποπτεία & αξιολόγηση κέντρων φιλοξενίας & εποπτευόμενων διαμερισμάτων
- κοινωνική ένταξη & υποστήριξη ασυνόδευτων ανηλίκων
- θεσμική προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων



Εκπαίδευση Προσφύγων

ΔΥΕΠ – Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση Προσφύγων

(ΦΕΚ 3502/2016/Β/31-10-2016 Κοινή Υπουργική Απόφαση 180647/ΓΔ4/2016 - ΦΕΚ 3502/2016)

- τυπική εκπαίδευση – εντός σχολικών μονάδων πλησίον Κέντρων Φιλοξενίας και σε ειδικές περιπτώσεις εντός των Κέντρων (νηπιαγωγείο & παράρτημα σχολικής μονάδας)
- από 10 έως 20 μαθητές ανά τμήμα
- συντονισμός & εποπτεία από ειδική ομάδα
- Πρωινές ή μεσημεριανές ώρες λειτουργίας

Συντονιστές εκπαίδευσης προσφύγων (ΣΕΠ)

- εκπαίδευση → μέσο κοινωνικής ένταξης
- εφαρμογή εκπαιδευτικής πολιτικής
- εγγραφή παιδιών στο σχολείο
- παρακολούθηση-συντονισμό δράσεων
- ενημέρωση γονέων

Τάξεις υποδοχής ΖΕΠ (Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας)

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση → πολυπολιτισμική κοινωνία → αμοιβαίος σεβασμός & αποδοχή διαφορετικότητας

«...Στόχος των Ζ.Ε.Π. είναι η ισότιμη ένταξη όλων των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα μέσω της λειτουργίας υποστηρικτικών δράσεων για τη βελτίωση της μαθησιακής επίδοσης, όπως ιδίως η λειτουργία τάξεων υποδοχής,....». (N3879/2010)

- μείωση πρόωρης σχολικής διαρροής
- εκπαίδευση & ομαλή προσαρμογή παιδιών προσφύγων
- εκμάθηση ελληνικής ως δεύτερη γλώσσα & μαθησιακή προετοιμασία/υποστήριξη (15 ώρες εβδομαδιαίως)
- 7 έως 17 μαθητές
- δύο (2) έτη φοίτησης
- παράλληλη παρακολουθήση και στην κανονική τάξη

Η συμβολή της εκπαίδευσης
(<https://www.youtube.com/watch?v=OwMny8oJdrw>)



Refugee education is crucial for everyone.

216 προβολές • 4 Ιαν 2020



6



0



ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ



ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ



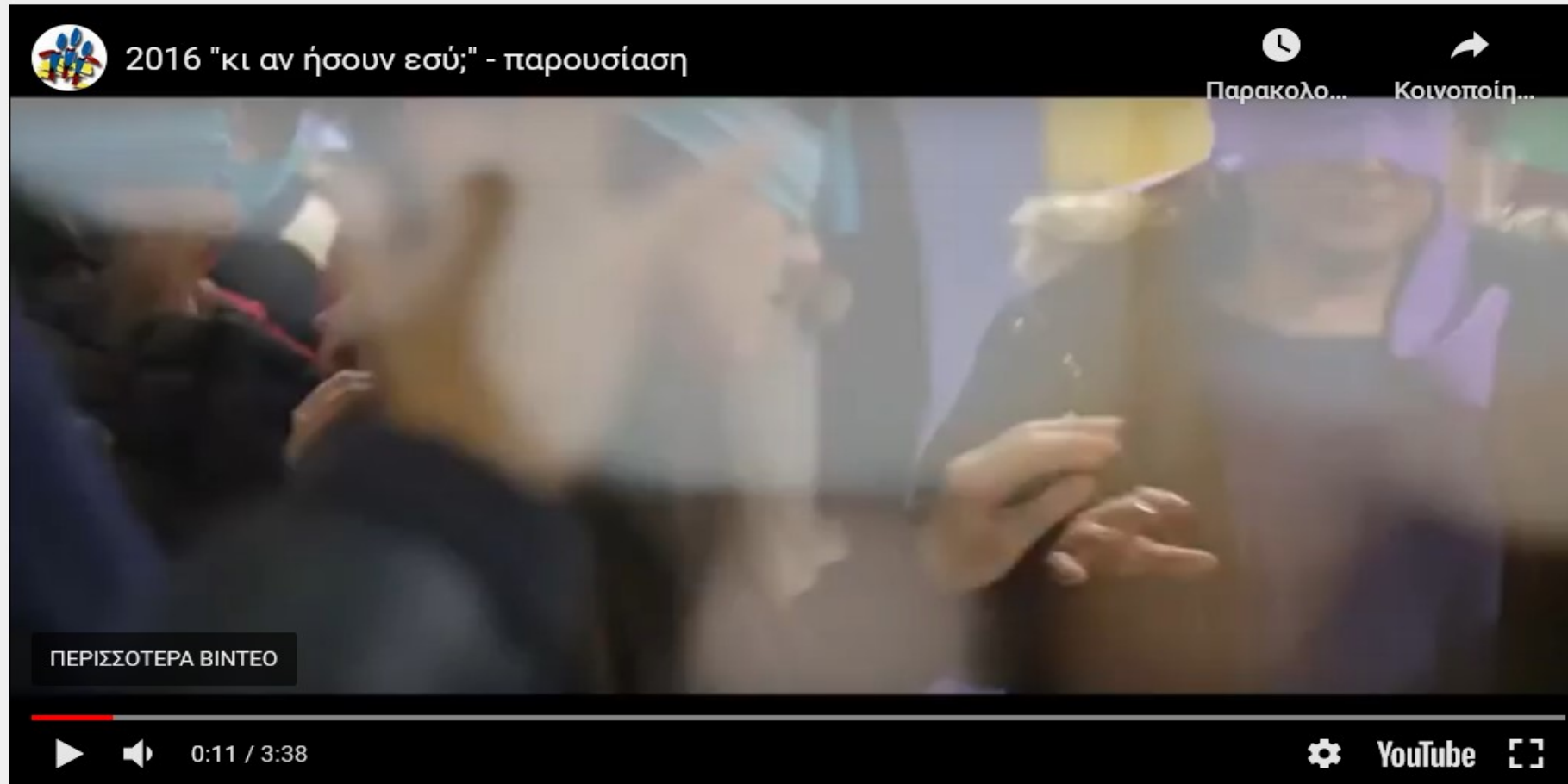
Inter-agency Network for Education in Emergencies
1,22 χιλ. εγγεγραμμένοι

ΕΓΓΡΑΦΗ

Πρωτοβουλίες υποστήριξης εκπαίδευσης προσφύγων

- **Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες**
 - ❖ Και αν ήσουνα εσύ;
 - ❖ Μονόλογοι σε καραντίνα (<https://www.unhcr.org/gr/monologoi-se-karantina>)
- **UNICEF**
 - ❖ Teach4integration (<https://www.teach4integration.gr/>)
- **Ευρωπαϊκό Κέντρο Wergeland**
 - ❖ Σχολεία για Όλους –Συμπερίληψη Παιδιών Προσφύγων στα Ελληνικά Σχολεία

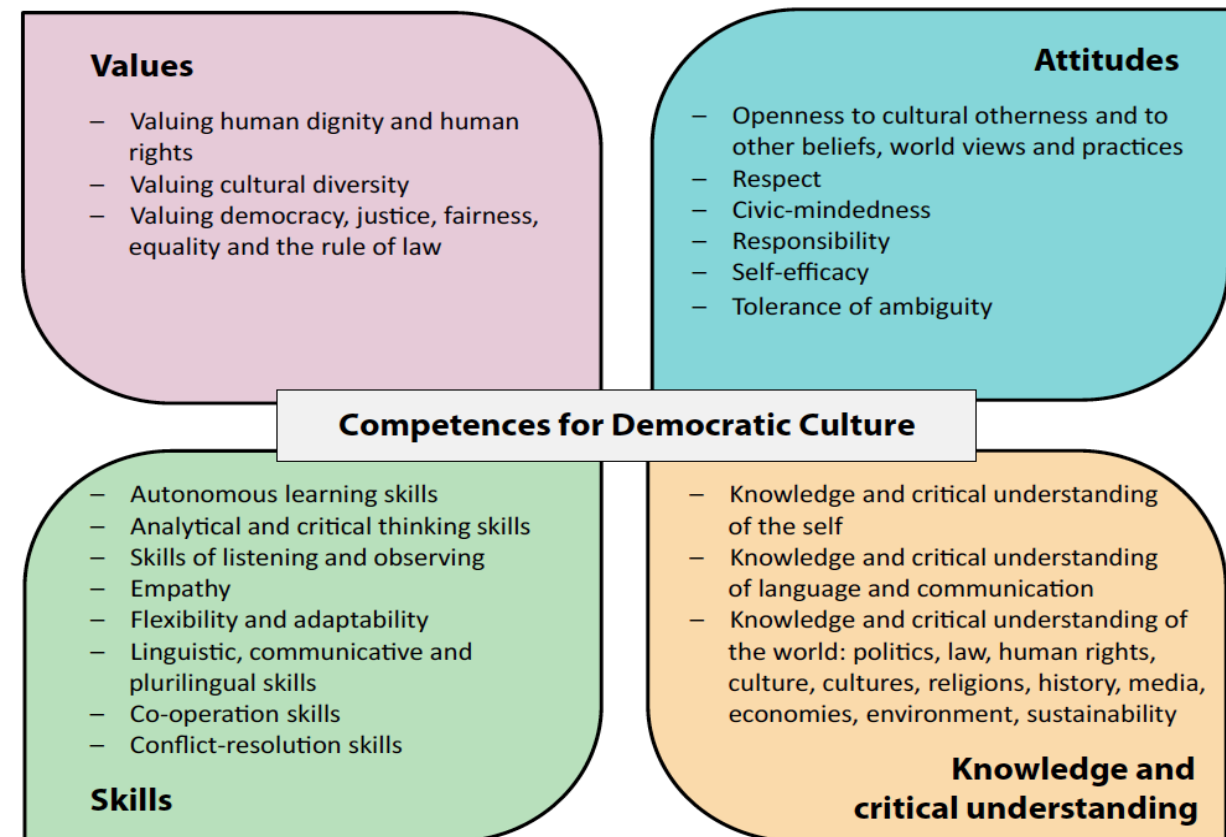
<https://www.unhcr.org/gr/%ce%ba%ce%b9-%ce%b1%ce%bd-%ce%ae%cf%83%ce%bf%cf%85%ce%bd-%ce%b5%cf%83%cf%8d>



Σχολεία για Όλους – Συμπερίληψη Παιδιών Προσφύγων στα Ελληνικά Σχολεία

(<https://schoolsforall.org/>)

- τριετές ερευνητικό πρόγραμμα (EEA Grants)
- υποστήριξη σχολικής κοινότητας – **ολιστική προσέγγιση (Σχολείο – Κοινότητα – Οικογένεια)**
- **δημοκρατικό & συμπεριληπτικό σχολείο**



Ένταξη και εκπαίδευση των παιδιών ρομά

Ανισότητα – περιθωριοποίηση – αποκλεισμός  Εκπαίδευση

Υποστήριξη σχολικών μονάδων με στόχο: α. Διαπολιτισμική κατανόηση
β. επικοινωνία
γ. συνεργασία

Δράσεις: α. πρόσβαση & φοίτηση στην προσχολική αγωγή
β. ΚΕΕ & ΣΔΕ
γ. σχολική ένταξη – υποστήριξη φοίτησης
δ. ψυχοκοινωνική στήριξη – δυναμική σχολείου

<https://www.keda.uoa.gr/roma/>

Ελευθερία έκφρασης (Άρθρα 12 & 13) & Ελευθερία σκέψης (Άρθρο 14)



Democratic Schools for All (Council of Europe)

Student Voice Must Be Heard...

Ελευθερία έκφρασης γνώμης σε θέματα που το αφορούν → η γνώμη του παιδιού/μαθητή/ριας έχει βαρύτητα

Έξι βασικές προσεγγίσεις στο χώρο της σχολικής κοινότητας:

- **Έκφραση** – ελευθερία έκφρασης άποψης/σκέψης
- **Διαβούλευση** – να ζητείται η άποψη του παιδιού/μαθητή συχνά μέσα από συλλογικές διαδικασίες
- **Συμμετοχικότητα** – ενεργό συμμετοχή στο πλαίσιο συναντήσεων
- **Συνεργασία** – μεταξύ ομάδων για τη λήψη αποφάσεων από κοινού
- **Δράση** – αναγνώριση ενός προβλήματος και προσπάθεια ανεύρεσης λύσης
- **Συντονισμός/Διαχείριση** - σχεδιασμός και λήψη αποφάσεων

Γιατί είναι σημαντικό;

Η δημοκρατία διδάσκεται μέσα από την άσκηση.

- *καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων (επικοινωνία, συνεργασία, λήψη απόφασης, κτλ)*
- *αυτό-εκτίμηση & αυτό-πεποίθηση*
- *ευσυνειδησία – υπευθυνότητα*
- *καλλιέργεια ισότιμων σχέσεων*
- *κατανόηση του θεσμού της Δημοκρατίας*



ενεργός και κοινωνικά ώριμος πολίτης

Ανάγκη προσέγγισης:

- Ανοιχτή & δημοκρατική κοινωνία
- Επίτευξη κοινωνικής συνοχής
- Ισότιμη αντιμετώπιση πολιτών
- Ισότητα ευκαιριών
- Εξασφάλιση δικαιωμάτων
- Ελευθερία επιλογής



Βασική επιδίωξη της κοινωνίας είναι η καλλιέργεια και η προετοιμασία **ελεύθερων και ενεργών πολιτών**. Με σεβασμό στις έννοιες της **δημοκρατίας**, της **ελευθερίας** και της **διαφορετικότητας** του καθενός.

➤ Δυσκολίες/Προκλήσεις

- έλλειψη ανοχής στη διαφορετικότητα
- σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα
- αντιμετώπιση περιστατικών βίας/εκφοβισμού
- ενθάρρυνση μαθητών για συμμετοχή
- καλλιέργεια ενός ασφαλούς και δημοκρατικού σχολικού περιβάλλοντος για όλους
- ευαισθητοποίηση αναφορικά με θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος (περιβάλλον, αποκλεισμός, δημόσια υγεία)
- ιδέα κοσμοπολιτισμού

Ο ρόλος της εκπαίδευσης

Προετοιμασία μελλοντικών **πολιτών** → παροχή γνώσεων & καλλιέργεια αξιών, στάσεων και συμπεριφορών

- Δημοκρατία
- Συμμετοχικότητα
- Κράτος Δικαίου
- Κριτική σκέψη
- Ενσυναίσθηση
- Ενεργητική ακρόαση
- Συμμετοχικότητα
- Ψηφιακές δεξιότητες
- Κοσμοπολιτισμός

Ελευθερία έκφρασης άποψης → εκφέρω άποψη, ακούω, **συμβάλλω στην αλλαγή**

